

bijzonder waardevol zijn, is in Wenen een beenderbank naar het voorbeeld van INCLAN opgericht.

C. KRASSOY. *Beobachtungen und Untersuchungen über die chronische Dünndarm-entzündung bei physischen Arbeitern.* — Handenarbeiders in Hongarije lijden veel aan chronische enteritis tezamen met hypo-vitaminoses, anaemieën, urticaria en hypoglycaemie. Aetiologie.

E. VAN HAEFTEN

ARTS EN SAMENLEVING

BERICHTEN EN MEDEDELINGEN

DE VERMOEIDE TANDARTS. — De tandarts streeft er bij de inrichting van zijn spreekkamer naar, alles zo veel mogelijk bij het hoofd van zijn patiënt, als het centrale punt, te hebben. Deze gecentraliseerde opstelling van het instrumentarium is volgens G. GERRITSMa (*Tijdschr. v. Tandheelk.*, No 5, 1950) niet doeltreffend, daar de tandarts aldus door de weinige spierbeweging en dus ook tragere bloedsomloop de vermoeidheidsstoffen uit zijn spieren niet kwijt raakt. Hij beveelt nu een doeltreffender wijze van staan aan, berustend op de MENSENDIECK-methode. Men moet namelijk staan met gebogen (doorgezakte) knieën, de voeten evenwijdig, de tenen niet naar buiten, desnoods iets naar binnen gedraaid (deze houding lijkt mij niet fier. Ref.). Men moet nu de voetschakelaar achter zich zetten en met de hak schakelen. Voor de tandartsen, die op de hoogte zijn van de MENSENDIECK-methode, is deze wijze van doen gemakkelijk aan te leren.

OPSPORING VAN KANKER. — Dr OSBORN, geneeskundig ambtenaar in de Staat Connecticut, heeft medegedeeld, dat de resultaten van de opsporing van kanker sinds deze dienst in 1935 werd ingesteld, aanmerkelijk zijn verbeterd. Dit kan men vaststellen uit het grotere aantal vastgestelde gevallen van kanker, dat in 1935 2164 bedroeg en in 1947 4518. Als gevolg van de grotere belangstelling, betere diagnose en betere behandeling worden thans aanmerkelijk meer patiënten wegens carcinoom in de ziekenhuizen verpleegd dan er sterven. De steeds groter wordende wens der artsen om te beschikken over nauwkeurige en meer moderne statistieken over kanker komt tot uiting in de betere rapporten en de verkorting van de tijd tussen de opnemng van de patiënt en het binnenkomen van het rapport bij het staatsregistratiebureau. Op 1 Januari 1950 waren aldaar ziektegeschiedenissen van 49.220 kankerlijders ontvangen. Ook is voor een doeltreffende kankerbestrijding van groot belang het nauwkeurig nagaan van iedere patiënt van het ogenblik af dat zijn ziekte werd herkend tot zijn dood. In 1943 waren bij het registratiebureau 3837 „follow-up” rapporten aangeboden, in 1949 18.533. Deze rapporten worden bestudeerd op waardevolle gegevens voor de arts in verband met de verschillende behandelingsmethodes (*Med. Off.*, No 2187, 1950).

E. SLUITER

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten

ACUTE VERGIFTIGINGSTOESTANDEN MET SULFAPRAEPARATEN

Naar aanleiding van het artikel van C. K. V. VAN DOMMELEN in dit *Tijdschrift*, 8 Juli 1950, wil ik een korte mededeling doen, waaruit eveneens het gevaar van sulfapraeparaten blijkt. Daar vrouwen, die lijden aan een verzakking der inwendige geslachtsdelen, wel steeds in meerdere of mindere mate een ontsteking van de

blaas zullen hebben, welke nog wordt onderhouden door het na de operatie noodzakelijke catheteriseren of aanleggen van een catheter à demeure, ben ik er toe overgegaan, na elke prolaps-operatie prophylactisch een sulfapraeparaat te geven, en wel meestal cibazol in de volgende dosering: 1ste en 2de dag post operationem om de drie uur 2 tabletten = 1 gram en de 3de en 4de dag om de 3 uur 1 tablet = $\frac{1}{2}$ gram.

Bij een patiënte van 52 jaar bracht ik na colporrhaphia anterior op 30 Juni een catheter à demeure in. Ook deze vrouw kreeg de gebruikelijke hoeveelheid cibazol aangevuld met natrium bicarbonicum en de aansporing flink te drinken. Zij braakte veel en klaagde de 2de Juli over pijn in de linker nierloge. Er kwam weinig urine en deze bevatte zoveel bloedlichaampjes, dat het sediment geheel daaruit scheen te bestaan. Bij nader onderzoek bleek het ook een aantal leucocyten te bevatten. De laborante vond echter ook veel „medicijn-kristallen” in de urine.

Ik heb uiteraard dadelijk de toediening van cibazol gestaakt, en de vrouw een hypodermoclyse van physiologisch zout laten geven, en antispasmodica in de vorm van zetpillen. De hoeveelheid urine vermeerderde spoedig en 6 Juli bevatte de catheterurine een spoor eiwit; in het sediment: wat epitheel, vrij veel bacteriën, veel leucocyten, enige erythrocyten en enkele kristallen van ammoniumphosfaat. De vrouw klaagde toen al niet meer over pijn, braakte niet meer, dronk goed en kreeg geen medicamenten meer.

Naar mijn mening zijn de ernstige verschijnselen van nieraandoening veroorzaakt door het sulfapraeparaat; men zij dus vooral voorzichtig met deze verre van onschadelijke middelen.

Middelburg, 14 Juli 1950

E. TONKES

TREPONEMATOSES

Aangaande de clinische les van dr E. H. HERMANS (*N. T. v. G.* van 1 Juli 1950) over bovengenoemd onderwerp wilde ik de volgende opmerkingen maken.

Eerst een opmerking over de *pinta*. In Suriname wordt met *lota* een andere huidziekte bedoeld, namelijk *pityriasis versicolor*. De Mal del Pinto is, hoewel deze ziekte daar moet voorkomen, in Suriname nog niet met zekerheid gediagnosticeerd 1). Welke inheemse naam van toepassing is op de *pinta*, is daarom ook nog niet bekend.

Dr HERMANS schrijft verder op blz. 1817: „Zo heeft bijvoorbeeld ESSED de opvatting verdedigd, dat COLUMBUS niet de Amerikaanse syphilis, maar framboesia tropica naar Europa heeft overgebracht, welke ziekte hier onze syphilis werd”. Dit is niet geheel juist. Van oudsher zijn de strijders over de „oorsprong der syphilis” in twee kampen verdeeld geweest: de aanhangers van de „Altertumssyphilis”, die voldoende bewijzen menen te kunnen aanvoeren voor het bestaan van syphilis in Europa van de oudheid af, en de Amerikanisten, die volhouden dat de Oude Wereld het eerst is besmet met syphilis door de bemanning van COLUMBUS na de terugkeer van de grote ontdekkingsreis. De aanhangers van de „Altertumssyphilis” ontkenden echter dat er een nieuwe ziekte uit Amerika in Europa was geïmporteerd.

Volgens ESSED hadden beide partijen gelijk, maar niet voor de volle 100 pCt; er is altijd syphilis in Europa geweest, de mannen van COLUMBUS brachten niet lues, doch framboesia tropica naar Europa, welke ziekte hier onder primitieve omstandigheden een tijd lang heeft stand kunnen houden. De ziektebeelden van lues en framboesia hebben zich nooit gewijzigd 2).

Amsterdam, 6 Juli 1950.

W. C. A. H. ESSED, *med. cand.*

1) Dr A. E. WOLFF, hoofd van de Hygiënische Dienst in Suriname. Persoonlijke mededeling.

2) W. F. R. ESSED, *Over den oorsprong der Syphilis* 1933.